

15. Пыпинъ А. Обзоръ малорусской этнографш // В)стникъ Европы. - 1885. - № 11. - С. 351-387.
16. Пыпинъ А. Обзоръ малорусской этнографш // В)стникъ Европы. - 1885.- Т. 6. - № 12. - С. 796-797, 802-807, 810-817.
17. Пыпинъ А. Малорусская этнографія за посл)днія двадцать пять л)ть // В)стникъ Европы. - 1886. - № 1. - С. 300-344.
18. Украинскія народныя ш)сни, изданныя Мих. Максимовичемъ. - М., 1834.
19. Украинскі приказки, при^в'в'я и таке инше. Збірники О.В. Марковича и других. Спорудив М. Номис. - Спб., 1864. - VII, 304 и XV стр. въ большую восьмушку, въ два столбца мелкой печати; до 14 V тысячъ пословиць и до 500 загадокъ.

ЖАНР ЯК ПРОЕКЦІЯ ТВОРЧОГО ПРОЦЕСУ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Активність використання терміну „жанр” в сучасній культурі зумовлює різне його тлумачення. В монографії „Жанр, жанрова система в літературознавстві” Н.Х. Копистянська, наводячи спектр теорії жанру, визнає це поняття немонолітним та виділяє чотири змістові сфери, об'єднані парадигмою зменшення його абстрагованості по відношенню до індивідуальної творчості автора. Так, жанр першої сфери найбільш абстрактне, загальнотеоретичне явище, зі стійкими ознаками, „які складаються у групах творів протягом тривалого часу і дають підставу об'єднувати витвори різних епох, різних народів під загальним поняттям і назвою (роман, балада, поема та ін.)” [1, 33]. Жанр другої сфери є історичним феноменом, обмеженим в часі й „літературному просторі” (новела Відродження, романтична балада, шахрайський роман XVII ст.) [1, 33]. Жанр третьої сфери є поняттям, що враховує специфіку конкретної національної літератури (чеська романтична балада, російський реалістичний роман та ін.) [1, 34]. В четвертій сфері відбувається „подальша конкретизація терміну щодо індивідуальної творчості (чеховське оповідання, флорберівський роман тощо)” [1, 34]. Дослідниця підкреслює, що жанр в цьому значенні є діалектичною єдністю: „У творі великого художника завжди присутнє наслідування традицій, усталених норм та правил, жанрових уявлень, і одночасно полеміка з ними, порушення і навіть іноді їхнє висміювання” [1, 34].

Враховуючи всі змістові компоненти феномену, в даному дослідженні зосереджено увагу на його структуротвірчій природі, він трактується як елемент творчого процесу, що виникає на порубіжжі між задумом та оформленням структури майбутнього тексту. Слід зазначити, що попри чисельність досліджень вкрай рідко теоретики жанру звертають увагу на співвіднесеність закономірностей творчого процесу з вибором (визначенням) жанру твору. Зокрема це стосується вивчення доробку Лесі Українки. На сьогодні існує низка розробок, присвячених особливостям її письма. Серед них частина зосереджена на текстологічному студіюванні (Л. Мірошніченко, Г. Аврахов, Г. Гаджилова та ін.) та вивченні жанрової своєрідності творів Лесі Українки (Б. Мельничук, Л. Демянівська та ін.); частина побудована на психологічному аналізі текстів письменниці (А. Макаров, Н. Зборовська та ін.). Однак спеціального поєднання текстології, генології та психології творчості не було здійснено. Проте такий підхід дає можливість простежити генезу тексту від задуму до загального втілення, яка неодмінно проходить крізь жанрові „жорна” (тут доречно актуалізувати концепцію жанру, як форми структуралізації інформації, сформульовану С.В. Овчаренко [5]). Відтак запропонований ракурс дослідження сприяє глибшому розумінню природи конкретних жанрів, втілених у творах Лесі Українки та специфіки художнього мислення авторки.

Загальновідомо, що Леся Українка почилась як поетеса і в свідомості масового читача більшою мірою нею і залишається - авторкою програмових віршів. Лірика письменниці різножанрова: зразки філософської, громадянської, пейзажної, інтимної поезії яскраво свідчать про потужний поетичний талант. Однак Леся Українка швидко відчула потребу вийти за межі цього жанру: „На самих ліричних віршах вже не втриматись - тісно робиться!” - зізнається вона в листі до М.І. Павлика [7, 91]. Прагнення простору привело письменницю до експериментів у прозі. Однак і в цій царині авторка залишалась великою мірою ліриком, що неодноразово визнавала сама, як, зокрема, у листі до О.Кобилянської, коментуючи оповідання „Голосні струни”: